

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор інструктивно-педагогічної та
навчальної роботи,
професор

О.М. Влащенко

2020 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

з дисципліни «Практика з фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату»

Освітній рівень	<u>перший рівень вищої освіти – бакалавр</u>
Галузь знань	<u>22 «Охорона здоров'я»</u>
Спеціальність	<u>227 «Фізична терапія, ерготерапія»</u>
Освітня програма	<u>«Фізична терапія, ерготерапія»</u>

2019–2023 рік

Робоча програма **«Практика з фізичної реабілітації при порушеннях опорно-рухового апарату»** для студентів
(назва навчальної дисципліни)

за освітнім рівнем **бакалавр**, спеціальністю **227 «Фізична терапія, ерготерапія»**

курсу та факультету **III курсу, медико-психологічного факультету**

Розробники: д.мед.н., професор Дорофєєва О.Є.
к.педн., доцент Яримбаш К.С.
к.мед.н., доцент Коршак В.М.
к.мед.н., асистент Волинець Л.М.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри **фізичної реабілітації та спортивної медицини**

Протокол від «30» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Дорофєєва О.Є.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Перезатверджено:

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ «__» _____ 20__ р. протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань _____, (шифр і назва)	Нормативна	
	Напрямок підготовки _____ (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність: 227	Рік підготовки:	
Змістових модулів –		III-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		VI-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Лекції	
			-
		Практичні, семінарські	
		180год.	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
	-		
	Індивідуальні завдання: -		
	Вид контролю: диф.залик		

2. Мета, очікувані результати навчання та критерії оцінювання результатів навчання

Мета. Ознайомити студентів з організацією та методикою проведення занять з лікувальної фізкультури, навчально-методичною роботою, різними формами реабілітаційної роботи з пацієнтами, які мають травми та ушкодження опорно-рухового апарату.

знати:

- організацію та проведення навчально-реабілітаційних заходів з пацієнтами травматологічного та ортопедичного профілів;
- групи пацієнтів, їх особливості;
- особливості планування реабілітаційно-оздоровчої роботи залежно від існуючого діагнозу;
- основи класифікації МКФ.

вміти:

- розрізняти групи пацієнтів за їх потребами;
- поставити діагноз за МКФ;
- вмiти підбирати засоби фізичної терапії та ерготерапевтичного втручання згідно діагнозу пацієнта за МКФ.

Критерії оцінювання результатів навчання

Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів вищої освіти у НМУ досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 200-баловою системою.

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік, диференційований залік, екзамен).

Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту, дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей**:

Загальні:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство

та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні:

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечно для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 07. Здатність допомогти пацієнту/клієнту зрозуміти власні потреби, обговорювати та пояснювати зміст і необхідність виконання програми фізичної терапії та ерготерапії.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 10. Здатність проводити оперативний, поточний та етапний контроль стану пацієнта/клієнта відповідними засобами й методами (додаток 3) та документувати отримані результати.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 12. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

СК 13. Здатність навчати пацієнта/опікунів самообслуговуванню/догляду, профілактиці захворювань, травм, ускладнень та неповносправності, здоровому способу життя.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії.

Результати навчання з дисципліни:

ПР 01. Демонструвати готовність до зміцнення та збереження особистого та громадського здоров'я шляхом використання рухової активності людини та

проведення роз'яснювальної роботи серед пацієнтів/клієнтів, членів їх родин, медичних фахівців, а також покращенню довкілля громади.

ПР 02. Спілкуватися усно та письмово українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування; складати документи, у тому числі іноземною мовою (мовами).

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі (додаток 3), трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності (додаток 4).

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 14. Безпечно та ефективно використовувати обладнання для проведення реабілітаційних заходів, контролю основних життєвих показників пацієнта, допоміжні технічні засоби реабілітації для пересування та самообслуговування.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій (додаток 3), та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

ПР 18. Оцінювати себе критично, засвоювати нову фахову інформацію, поглиблювати знання за допомогою самоосвіти, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату.

Тема 1. Основні засоби фізичної терапії пацієнтів при травмах та ушкодженнях опорно-рухового апарату. ЛФК, рухові режими, додаткові засоби ФТ. Форми проведення. Фізіологічна класифікація фізичних вправ. Основні методи ФТ.

Тема 2. Реабілітаційний курс. Постановка діагнозу МКФ. Постановка мети, завдань реабілітаційного курсу. Визначення кількості та тривалості етапів реабілітаційного курсу.

Тема 3. Етапи та періоди реабілітаційної допомоги. Госпітальний та післягоспітальний етап, характеристика та особливості планування засобів реабілітації. Гострий, підгострий період та період довготривалої реабілітації.

Тема 4. Рівні реабілітаційної допомоги. Алгоритм побудови реабілітаційних програм. Особливості реабілітаційних програм кардіологічних та пульмонологічних хворих. Особливості функціонування відділень кардіологічної та пульмонологічної реабілітації.

Тема 5. Фізична реабілітація пацієнтів при захворюваннях та ушкодженнях опорно-рухового апарату. Код МКФ (з зазначенням діагностичних функціональних тестів та методів). Алгоритм реабілітаційного курсу залежно від діагнозу пацієнта (плоскостопість, сколіоз, клишоногість, дисплазія кульшового суглобу, вроджена кривошия, артроз, остеохондроз, остеоартроз, травми хребта, переломи кісток)

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	ср	
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату.				
Тема 1. Основні засоби фізичної терапії пацієнтів при травмах та ушкодженнях опорно-рухового апарату	18		18	
Тема 2. Реабілітаційний курс	10		10	
Тема 3. Етапи та періоди реабілітаційної допомоги	10		10	
Тема 4. Рівні реабілітаційної допомоги	10		10	
Тема 5. Фізична реабілітація пацієнтів при захворюваннях та ушкодженнях опорно-	130		130	

рухового апарату			
Диф. залік	2		2
ВСЬОГО ГОДИН	180		180

5. Теми лекційних занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «**Практика з фізичної реабілітації при порушеннях ОРА**» семінарські заняття не заплановані.

6. Теми семінарських занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «**Практика з фізичної реабілітації при порушеннях ОРА**» семінарські заняття не заплановані.

7. Теми практичних занять

№	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Загальні основи фізичної терапії при захворюваннях опорно-рухового апарату		
1.	Основні засоби фізичної терапії пацієнтів при травмах та ушкодженнях опорно-рухового апарату	18
2.	Реабілітаційний курс	10
3.	Етапи та періоди реабілітаційної допомоги	10
4.	Рівні реабілітаційної допомоги	10
5.	Фізична реабілітація пацієнтів при захворюваннях та ушкодженнях опорно-рухового апарату	130
7.	Диф. залік	2
ВСЬОГО ГОДИН:		180

8. Теми лабораторних занять

Згідно робочої програми навчальної дисципліни «**Практика з фізичної реабілітації при порушеннях ОРА**» лабораторні заняття не заплановані.

9. Теми самостійних занять

Ведення **Щоденника ознайомчої практики**, який заповнюється студентом кожного дня та підписується викладачем після завершення самостійної частини роботи студента у стаціонарі. По закінченні кожного змістового модулю виробничої практики студентом заповнюється підсумковий звіт про виконану роботу.

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання ІНЗД прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання з курсу «**Практика з фізичної реабілітації при порушеннях ОРА**» – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Вид ІНДЗ:

1. Ознайомлення з організацією та проведенням реабілітаційної роботи за місцем проходження практики.

2. Надання допомоги реабілітаційному центру у виготовленні наочних матеріалів.

11. Методи навчання

1. Словесний метод.
2. Наочний метод.
3. Вивчення та аналіз прикладного матеріалу.
4. Аналіз та синтез інформації.
5. Поєднання логічного та історичного аналізу.
6. Функціонально-структурного аналізу.
7. Порівняння та зіставлення.

12. Методи та форми контролю, розподіл балів, які отримують студенти, оцінювання

1. Поточний контроль – відвідування занять, відповіді за темами, виконання самостійної та індивідуальної роботи, написання контрольної роботи за змістовним модулем.

2. Підсумковий контроль – диф. залік.

Контроль з навчальної діяльності студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою результати якої оцінюються за 200-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів за поточний контроль за практичними заняттями										ІНДЗ	Бали
ПЗ 1	ПЗ 2	ПЗ 3	ПЗ 4	ПЗ 5	ПЗ 6	ПЗ 7	ПЗ 8	ПЗ 9	ПЗ 10	20	200
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9		
ПЗ 11	ПЗ 12	ПЗ 13	ПЗ 14	ПЗ 15	ПЗ 16	ПЗ 17	ПЗ 18	ПЗ 19	ПЗ 20		
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9		

Здійснюється під час практичного заняття та включає загальну оцінку теоретичних та практичних знань з теми заняття:

- «5» - 9 балів;
- «4» - 7 балів;
- «3» - 5 балів;
- «2» - 0 балів.

Самостійна робота студента (доповідь написаного реферату, презентація) оцінюється: 1 – 20 балів.

13. Методичне забезпечення

1. Рекомендована література.
2. Мільтимедійний лекційний матеріал.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Вовканич А.С. Вступ до фізичної реабілітації: навч.посібник / А.С. Вовканич. – Львів: ЛДУФК, 2013. – 184 с.
2. Мухін В.М. Фізична реабілітація. К.: Олімпійська література, – 2005. – 471 с.
3. Технічні засоби в фізичній реабілітації: Опорний навчально-методичний інтерактивний комплекс / За заг.ред. Т. В. Кухтик. - Краматорськ: ДІТМ МНТУ ім. Ю.Бугая, 2010. – 106 с.

Додаткова:

1. Использование тренажеров в оздоровительных целях / А.А. Шелюженко, С.А. Душанин, Е.А. Нирогова, Л.Я. Ивашенко. К.: Здоров'я, 1984. – 135 с.
2. Медицинская реабилитация в терапии: руководство для студентов и врачей / Под ред. В.Н. Сокрута, В.Н. Казакова – Д.: ОАО УкрНТЭК, 2001. – 1076 с.
3. Попадюха Ю. А. Технічні засоби для відновлення рухових функцій верхніх кінцівок людини / Ю. А. Попадюха, Н. І. Пеценко // Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Сер. 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. – Вип. 14. – 2009. – С. 165–168.
4. Соколова Наталия Ивановна. Превентивная физическая реабилитация – путь к здоровью нации / Наталия Ивановна Соколова. – К.: Знання України, 2005. – 371 с.

15. Інформаційне забезпечення.

1. www.physrehab.org.ua/ Сайт для фахівців фізичної реабілітації. Історія спеціальності. Документи, що регулюють діяльність фізичних терапевтів, періодичні видання, оголошення, форум.
2. <http://www.dzherelocentre.org.ua/> Сайт, що висвітлює роботу навчально-реабілітаційного центру Джерело (м. Львів).
3. <http://sport-med.in.ua>